

Chudoba a její skryté podoby

Někdy ani nevíme, jak žije náš soused, a nedovedeme si představit, s jakými radostmi a starostmi se v životě potýká. A co si teprve představit, jak žije někdo v jiné části světa? Proto je pochopitelné, že o životě lidí v Keni máme často nepřesné informace zkreslené médii. Pomoc chudým lidem v Africe si tak mnoho lidí automaticky představuje jako pomoc dětem, které v roztrhaných šatech a s nafouklými břichy stojí před hliněnou chatrčí. Chudoba má ale mnoho podob. Rádi bychom vám zde představily alespoň některá témata, na která se adoptivní rodiče nejčastěji ptají. Otázky může například vyvolat to, když se z dopisu dozvídá, že rodina jimi podporovaného dítěte má mobilní telefon a televizi, nebo že jejich adoptovaný středoškolák (častěji však až vysokoškolák) používá Facebook a Instagram. Vlastnictví televize ani telefonu však není znakem luxusu a toho, že dítě již dále nepotřebuje naši podporu. I do Keni, stejně jako do jiných míst na světě, dorazily technologie 21. století.

Mobilní telefony

Mobily jsou v dnešní době běžnou záležitostí a najdete je v Keni v každém hliněném domku i u těch mimořádně chudých rodin - jedná se většinou o velice jednoduché modely čínské výroby, které jsou levné, SIM kartu operátoři poskytují zdarma a cena volání i základní data jsou mnohem levnější než u nás. Celý technologický rozvoj v Keni v podstatě tak trochu přeskočil počítače a přes mobilní telefony si lidé posílají peníze - platí se speciální aplikací M-Pesa, která nahrazuje bankovníctví. Mobilní telefony jsou důležité také z hlediska medicíny.

Díky nim mohou mít některé vesnice možnost přivolat si sanitku, rozšiřují se vyšetření učiněná přes telefon nebo vznikají speciální aplikace pro smartphony, kterými se lidé mohou testovat na AIDS a další choroby. Zkrátka mobilní telefon je dnes v Keni velice běžnou a nezbytnou věcí, která pomáhá řešit mnoho problémů.

Přístup k internetu a na sociální sítě

Lidé nejčastěji mají přístup k internetu v „internetové kavárně“, kde se pochopitelně za použití počítače musí platit. Někdy se tak v dopise dítě pochlubí, že má emailovou adresu, ale pak na email adoptivního rodiče neodpovídá, protože nemá peníze, aby šlo do kavárny. Většina středních škol má sotva jeden počítač v kanceláři. Lepší přístup k internetu mají až studenti univerzit.

Nicméně jednoduché a levné smartphony se základními daty umožňují používat např. Facebook. U všech dospívajících v současném světě jsou sociální sítě velice důležité - to platí i ve velmi chudých oblastech Keni. Na školách jsou telefony zakázané, a tak je studenti používají, až když jsou z internátní školy doma na prázdninách. A jako každý puberták, tak i pubertáci v Keni řeší, aby na fotkách vypadali co nejlépe, snaží se vykreslit o sobě lepší obrázek, než je skutečnost, a přikrášlit si nejen fotky, ale i informace. Jen málokdo zde sdílí své starosti, těžkosti a náročné události. Obtížných témat, které kešší pubertáci musí řešit a nebudou se s nimi chlubit na sociálních sítích, je opravdu dost - postavení žen v komunitě, vysoké riziko HIV a ostatních nemocí, nejistota, zda bude mít

rodina možnost doplatit studium, strach z toho, že když někdo onemocní, nebudou mít peníze na léčbu, nedostatek prostoru doma na studium, náročná domácí práce a péče o mladší sourozence, fyzické tresty a ponižování ze stran učitelů ve škole, aj.

Vybavení domácnosti

Ve většině hliněných domečků najdeme dnes i televizi. I v Africe chtějí lidé vědět, co se děje, a chtějí se pobavit u fotbalového zápasu či nějakého filmu. Lidé se také snaží vyzdobit a zútulnit si svůj domov nějakým obrázkem nebo stěny a jiný nábytek zdobí látkami. To se ale nevylučuje s tím, že vaří jen na venkovním ohništi a pro vodu chodí i několik kilometrů.

Účesy a oblečení

Keňané jsou přirozeně velmi pořádní. I velmi chudí lidé se snaží chodit upravení, mít čisté boty a oblečení, být pěkně učesaní, to se v Keni bere jako standard. Oblečení si ve většině případů lidé nakupují na trzích a jde o velmi levné secondhand oblečení pocházející z Evropy, které pak ještě podle potřeby upraví. Díky tomu mohou i jednoduché tričko a kalhoty působit velmi dobře. Stejně tak mohou působit „luxusně“ složitě zapletené ženské účesy. Nicméně různé druhy copů umí dívky uplést už v raném věku. Většinou si tyto účesy proto dělají ženy navzájem, i například z umělých, jinak barevných vlasů, které

jsou levně k dostání v každé drogerii a samoobsluze. Jedná se o součást jejich kultury.

Poslední slovo na závěr

Od samého počátku jsme se rozhodli věnovat rozvojové spolupráci ve stabilních situacích (humanitární pomoc se - pro srovnání - věnuje naopak aktuálním situacím ve válečných konfliktech nebo při přírodních katastrofách). Ve stabilních oblastech je totiž možné s místními lidmi projekty budovat společně, a měnit tak jejich život k lepšímu. Proto jsme v Keni od začátku hledali lidi, kteří s námi budou spolupracovat a zlepšovat situaci ve které žijí, budou chápat důležitost vzdělání a vlastního přičinění místo pasivního čekání na pomoc. Podařilo se tak vytvořit stabilní tým ve vedení organizace i dobrovolných koordinátorů, kteří jsou spolehliví a svoji práci berou jako poslání.

Některé adopce trvají mnoho let (i 10 a více) a adoptivní rodič provází své dítě od základní školy až po závěrečné zkoušky

na střední škole nebo ještě dál, na vysokou školu. Za tu dobu se život adoptovaného dítěte může hodně změnit. A to je i jedním z cílů našeho programu - podporovat chudé rodiny, aby se jejich situace zlepšila. A když pomůžeme se vzděláním jednoho z jejich dětí, snažíme se je motivovat, aby zvládaly vlastními silami poskytnout vzdělání i svým dalším dětem. Zkrátka snažíme se o to, aby - pokud rodině pomůžeme - její členové jen nečinně nečekali na další pomoc, ale snažili se sami zlepšovat svou životní situaci. Nikdo nechce pomáhat tak, aby situace zůstávala stále stejně špatná a nijak se nevyvíjela.

Jak již bylo řečeno na začátku, chudoba má mnoho podob - i přesto, že rodina může bydlet v kamenném domě, mít mobilní telefon, internet, televizi či čisté, pěkné oblečení, nemusí mít nutně každý večer jídlo na stole, přístup k pitné, nezávadné vodě či peníze na zdravotní péči a léky. A často rodina už vůbec neví, zda se jí podaří umožnit vzdělání všem svým dětem a nebude mezi nimi muset vybírat. V Keni neexistuje žádný sociální systém, takže ve chvíli, kdy se rodině nedaří, nikdo jí nepomůže, neposkytne finanční pomoc, důchod. Teď aktuálně kvůli koronavirové krizi a omezením s tím spojeným mají všechny „naše“ rodiny velký problém si zajistit jídlo a základní potřeby - jen mýt si často ruce mýdlem je pro mnohé neřešitelný problém. Problém, který si my nedovedeme představit.

Děkujeme velmi za vaši podporu ve formě peněz, energie, naděje a především chuti pomáhat tam, kde je to nejvíce potřeba.

Lenka Čumpelíková a Dana Feminová

